

«no diffam altruy ne dig' orresa» en un poema de P. Marc (Pagès, J. P. i A. Marc., III5f, 59); també arag. arcaic *orredeza*, n. 1 de l'article HORROR del DCEC. Hi hagué un sinònim *horre(d)ura*, coincident amb el fr. *ordure*: «lo prom qui no astave ân *bo<r>raduras* de pecat» traduït «n'estoient pas *ordoié* de pechié», Reixac (*Questa*, 106.22); «las *horaduras* terrenals», traduït «les terrianes *ordures*», ib., 118.14 (i altres exemples, 90.35, 139.11). I un verb *enorreir*, *enorre(s)ar* 'sollar': «de J. Crist --- la cara molt be<l>la fo *eno<r>reida* per l'escopiment dels jueus», *VidesR*, 85r1, traduït «deturpatur» (nota 37) i substituït per *eno<r>resada* en B. (i vegeu-ne més derivats i més exemples en el gloss. de les *VidesR*).

CPTS. SAVIS: *Horripilar* [1868, *SLitCosta*], pres del ll. tardà *horripilare* 'fer ericar els cabells', format amb *pilus* 'pèl'; *horripilant* [id.; Vogel]; *horripilació*. *Horripilic*, *horripilicament* [*SLitCosta*], imitat del fr. *horripilic* mot predilecte de Rabelais (vulgarment se sent *horripilic*). *Horrison*; *horrisonant*; *horrisonament*.

¹ Els subratllats són mots afegits per la versió B, que no apareixen en el ms. més antic, P (140v1, n. 107) ni en l'original llatí (411.13), però que hi eren molt oportuns, car es tracta d'una illa o muntanyeta silvestre i deshabitada; cf. el gloss. de les *VidesR*, s. v. *orre(c)*. — ² Al qual AMALcover volia igualar un llinatge mallorquí *Orrach*, sense donar-ne detalls ni precisar on s'accentua (BDLC III, 17) i que, per tant, potser no hi té res a veure; *DAG.*: *Horrach*. — ³ Heteroclisi com sembla haver-n'hi en la cita que he donat del *Ll. de les Dones* incunabile? O potser hi hauria evol. fonètica *bórrea* < úruā, i pron. apocopada de tipus ross. com en *estàtu(a)*, *històri(a)*. Potser ve d'aquí un nom de planta *ruac(h)* que A. M. Gibert, de Tarragona, dona com a nom de ³⁵ l'*Ononis tridentata* L. (BDLC IV, 39), en qualitat d'herba molt espinosa: d'*horreat > (or)ruac?

APÈNDIX

AVORRIR [Orígens, abans sovint amb variant *aorrir*], del ll. ABHORRÈRE 'pendre en horror', 'odiar': «un home qui era --- son vesí, tres fi<l>les sues verges, per gran pòbreca que avia, les volia liurar a putatge --- e quant lo sant baró ho ausí dir, la malvadea *aorri*; e una massa d'aur, en drap envolpada, en la casa, per una fenestra, de nuytz, amagadament é'l gità, e amagadament se'n partí; e quant --- lo seu vesí --- la massa d'aur atrobà --- féu a Déu gràcies, e d'aquella fi<y>la --- celebrà núpries», *VidesR*, 9v1; on tradueix *abhorruit* (p. 23) i on encara és més aviat 'en tingué horror', encaminat ja a 'odiar, avorrir'. «Alguns medicines són, que los pacients *avorrexen*, així com píndoles o altres», StVicentF (*Quar.*, 292.76); ³⁵ «e plàcia-us no vullau *avorrir* vostra pròpia carn», Jo. Martorell (Ag. II, 72); i en general freqüent ja a l'Edat Mitjana, i persistent en totes les èpoques i àmbits de la llengua.⁴

Des de temps antic, però, tendeix a descabdellar⁶⁰

altres accs. de més a més. Un grup d'aquestes, en el qual predomina l'ús reflexiu, irradia entorn de les nocions de 'renegar de sí mateix', 'renunciar a l'esperit de conservació', 'llançar-se amb imprudència o temeritat': «ages pietat de tu metex, e no-t vullés tant *avorrir* que axí muyres con una bèstia, e vingues davant Jhesú Christ, pobre e sens tot bé», Eiximenis (*Dones*, § 248, f° 173v2). D'altra banda els usos més moderns per 'resignar-se, llançar-se a' i anàlegs. I Ausiàs pren l'acc. 'renegar d'un mateix' metonímicament fins a fer-la equivaler a 'anular-se', quan en la contradicció entre ànima i cos —entre racional i sensual—, escriu «aquests, mesclats, un drap de mescla tixen / que no-s veu bé les colors que d'e<l>ls hixen; / cascú d'aquests la natura oblida, / e tant com pot fa que l'altr' obeesca, / no pas en tant que del tot *s'avorresca*: / son estament és entre mort e vida» (87.53, *NCL* III, 138); passatge majorment interessant en tant que d'aquí també s'arriba a 'sentir tedi d'un mateix', 'patir de tedi, enfastidir-se'.

Acc. que hom ha cregut castellanisme.⁵ Sens dubte erròniament, perdent de vista que la nostra documentació semàntica i històrica és escassíssima en els segles baixos; que, en cast. mateix, *aburrir* «fastidiar» no apareix fins a 1650; i que al duplicat castellà *aborrecer/aburrido* no podia correspondre, en el nostre sistema lingüístic, més que la forma única *avorrir/avorrit* (cf. el detall de les dades en el *DECH*, ABURRIR). En castellà antic, fins al S. XVI, *aburrir/aborrir* encara no significava altra cosa que 'odiar' («aborrecer»). El punt de partida d'aquesta acc. moderna es troba, també entre nosaltres, en el reflexiu *avorrir-se*, *avorrit*, 'sentir tedi', 'tediós'; mentre que un transitiu *avorrir* 'causar tedi' és un descabdellament més secundari i recent.

Més enllà dels Pirineus ABHORRÈRE a penes s'ha conservat enlloc com a mot hereditari: solament en els parlars llenguadocians, i part del francoprovençal (i, en alguna acc. especial, a Gascunya i a Provença): allà hi ha també l'evolució cap a la idea de tedi, demostrant així, per una altra banda encara, la manca de fonament de la suposada castellanització: «*s'abourí*: être dégoûté», «travalià n'es qu'*abouriment* de cor» (i amb noves extensions: «*s'abourí*: déperir, tomber en friche», «*femmo abourido* 'femme dont la fraîcheur et la beauté sont fanées'»), Sauvages; Roergue *s'abourri* «*s'avachir, dégénérer*», *âbourrit* «épuisé, qui a perdu la force» (Vayssier). L'evolució fonètica ABHO-> a(v)o- no és general allà, però s'hi troba tanmateix des de l'Edat Mitjana (*aorrir* en el *Breviari d'Amor*).

L'acc. titllada de «castellana» apareix netament fins més enllà de Lió! Al NNO. d'aquesta ciutat *avori* «dégoûté» a Villefranche-sur-Saône, Létra *avorri* «se dégoûter d'un aliment»; i semblantment en altres diverses localitats del dept. Rhône, però també en el parlar de Saint Étienne, i fins delà del Saint-Bernard, a Val-tournanche! (*FEW* I, 6; altrament article bastant incomplet).

En català, encara que no en tinguem dades anteriors als diccs. del S. XVII («*avorrit sen és anal per lo món*: desperatus --- viam vagam secutus est», *DTO*).